

Патријарх Порфирије: Црквом не можемо да се служимо. Она није оруђе, а камоли оружје.

Патријарх Порфирије: Ми смо дужни да живимо духом Јеванђеља и духом Цркве, знајући да Црква увек иде између Сциле и Харибде, силе овог света и подводних стена, али знајући и то да је Она утемељена на Христу и да силе ада јој неће одолети, јер је она стуб и утврђење Истине.

У име Оца и Сина и Светог Духа! Блажењејши, високопреосвећена и преосвећена браћо архијереји, свима нам је познато да је Црква Тело Христово, да је сам Господ једна Глава и да Црква има своје унутарње законе који су утемељени на вечним принципима, на личности Сина Божјег Господа нашег Исуса Христа. Црква има своју динамику, има свој живот. И та динамика, живот и устројство Цркве ни у ком случају не могу бити сведени на динамику, принципе и правила која извиру из овог света. Штавише, тек не могу бити израз било ког човека, појединца, па макар и онога који је најсавршенији и најсветији. У Цркви увек све функционише саборно, онако

како кажу Оци, формулишући истине вере на Васељенским саборима: Изволе се Духу Светоме и нама. Дакле, у Цркви ништа није само и искључиво од нас људи, док, у исто време, Бог не поступа у нашем свету, у било чему што је у вези са нама, без нас, без наше слободне воље, без нашег учешћа. Дакле, у симфонији нашој међусобној и у сагласју са Духом Светим Господ устројава динамику живота Цркве.

Не постоје никакве вредности од овог света и оне најсветије и најважније, којима се живот Цркве може испунити и које обликују живот Цркве, без обзира да ли се ради о култури или о социјалним односима у једном простору, да ли се ради о ономе што се зове народно биће и народни, национални идентитет. Све те вредности су неизмерно важне. Све оне имају свој дубоки смисао у животу појединца и заједнице, али те вредности морају бити обогаћене, одуховљене и запечаћене благодаћу Духа Светог – то значи Цркве, а никако обрнуто. Другим речима, те вредности треба да служе Цркви и изграђивању Тела Христовог и Цркве, а не обрнуто да Црква служи тим, макар биле најважније и највредније вредности. Било шта од овог света, па и било која вредност, макар је неко сматрао и духовном, ако нема печат Цркве онда нема ни печат Духа Светог, онда она није духовна. Дакле, Црквом се не служи, него Цркви се служи. Не може бити Црква оруђе, па и опет да кажем, у неким најсветијим циљевима, тј. чак и онда када мислимо да су ти циљеви најузвишенији.

Црквом, дакле, не можемо да се служимо. Она није оруђе, а камоли оружје. Сви Цркви служимо по скромним својим способностима, даровима и талентима, по дару Божијем, али увек знајући да је Алфа и Омега Господ Христос, да је Он Почетак и Крај. Отуда, наравно, и многи који покушавају да наметну своје нецрквене оквире Цркви, у најмању руку промашују, а често осиромашују себе. У Цркви човек треба да узраста, да ослобађа себе својих оквира и граница, а не да покушава оно што је немогуће – да Цркву скучи, спута и сведе на своје индивидуалне, појединачне границе оквира и калупе, који могу бити и појединачни и групни.

Данас смо у Јеванђељу чули речи самог Господа Исуса Христа, који је закон и правило Цркве, који је дошао у свет да би све постало Црква у Њему. Он није дошао у свет да би Га било ко од нас присвојио себи, да би од Њега направио правило које држи у руци и кроз које проверава друге. Христос је дошао мени, теби и свима нама да бисмо ми проверавали себе Њим, а не да ми држимо Христа, Његово Јеванђеље и Цркву у својој руци и да показујемо другима као огледало да се они огледају у томе, док смо ми, с друге стране,

тобож изван домашаја, изван ситуације. Ми смо заправо власници, Христови власници Цркве. Заборављамо ту неизмерну љубав Божју, да смо по Христовој бесконачној, пребогатој, преизобилној љубави добили могућност да ми острашћени, горди, слаби и немоћни имамо Христа и Јеванђеље Његово као могућност да себе видимо, да видимо ко смо. И то није све. Него, и да онда када видимо ко смо, да имамо шансу и могућност да без икаквих препрека у покајању препорађамо себе благодаћу Духа Светог и растемо у Христу.

Данас смо чули шта је молитва Христова Богу Оцу, шта је закон, који је закон живота за нас, шта је Његова заповест да сви једно буду. Зато Црква, браћо и сестре, јесте једна и онда када се умножава. Морамо знати да је то у духу Јеванђеља Христовог и речи Његове, да се Она не дели тада, него се умножава и расте растући у љубави. Умножавајући се у љубави Црква се не дели по својим саставним деловима, да би се затварала у себе, да би се одвајала, да би неговала искључиво нешто што има земаљски циљ, него се у њеном свеопштем јединству, по заповести Христовој, умножава и организује тако да и оно што је земаљско и оно што је дар од Бога на најбољи могући начин расте и да кроз тај раст сваки, условно речено, део Цркве може да дарује себе другим деловима, другим удовима Цркве, а да сви заједно растемо у љубави и јединству вере. То јесте и порука и поука данашњег празника Светих отаца Првог васељенског сабора. Три стотине и осамнаест отаца који су нам оставили истинску и праву веру да бисмо по њој живели, знајући да од чувања и живота у истинској и правој вери ми можемо бити аутентични, можемо бити Христови, и наш живот онда јесте истински исправан и православан.

Данас смо служили свету Литургију са браћом из Северне Македоније. Процес који смо започели, који је, заправо, већ реализован нашим служењем свете Литургије у Скопљу, по благодати Божјој и по промислу Божјем, данас имамо прилику да овенчамо то што већ постоји међу нама, а то је јединство које је у једном периоду било нарушено. Јединство је васпостављено, а онда отишло и корак даље у духу живота Цркве кроз векове, а то је да Македонска Православна Црква – Охридска Архиепископија има не само услове него и потребу и могућност да се организује у контексту аутокефалне Цркве. Испоставља се да је то најбољи могући начин и метод за живот Православне Цркве и наше православне браће и сестара у Северној Македонији. Зато оно што смо већ реализовали кроз служење Литургије у Скопљу данас осећамо да треба јавно пред свима и документом који се зове Томос да обзнанимо пуноћи Цркве. Наравно, о ономе што је наша дубока спознаја и дубоко осећање после међусобног сагласја који смо постигли између себе дужни смо да обавестимо

све помесне Цркве и званично, иако већина Цркава зна за ово, подржава и подстиче све нас заједно да идемо у овом правцу. Да би се то пројавило и формално, дужни смо да пошаљемо своју одлуку и другим помесним Црквима, како би свака, по канонском реду, исказала свој став у ономе што мислимо да је једини исправан, нормалан и најбољи пут за Цркву Христову у Њеној пуноћи, а то значи и за Цркву у Северној Македонији и за Цркву у Србији и другде. Наравно да овај наш став и спознаја немају никакве везе са другим просторима у којима постоји и дејствује наша помесна Црква. Услови и контексти и поредак у Северној Македонији јесу апсолутно другачији у односу на све друге просторе где постоји и живи наша Црква. Сигуран сам и имам информације, да на многим местима где су наши верни и где се заједно боре за живот, заједно су и са својом вером и Македонци и Срби и исказују неописиву радост због оваквог нашег поступка.

Ми смо, дакле, дужни да живимо духом Јеванђеља и духом Цркве, знајући да Црква увек иде између Сциле и Харибде, силе овог света и подводних стена, али знајући и то да је Она утемељена на Христу и да силе ада јој неће одолети, јер је она стуб и утврђење Истине.

Беседа на светој Литургији 5. јуна 2022. године
у Саборном храму Светог архангела Михаила у Београду

spc.rs